

Sygnatura akt **II Kz 2/20**

((...)- Prokuratura Rejonowa w Nisku)

POSTANOWIENIE

Dnia **14 stycznia 2020 r.**

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Czachurska

przy udziale prokuratora Łukasza Kuchno z Prokuratury Rejonowej w Tarnobrzegu

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2020 r. sprawy A. M., podejrzanego o popełnienie czynu z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i art. 288 § 1 kk,

w przedmiocie rozpoznania zażalenia obrońcy z urzędu podejrzanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 12 grudnia 2019 r., w sprawie II Kp 248/19, o zastosowaniu tymczasowego aresztowania,

na mocy art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 249 § 1 kpk w zw. z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk i § 3 kpk

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Nisku wystąpił do Sądu Rejonowego w Nisku z wnioskiem o zastosowanie wobec A. M. (syna T. i S. z domu S., urodzonego (...) w N., zamieszkałego: (...)-(...) R. ul. (...)) - podejrzanego o popełnienie przestępstw z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i art. 288 § 1 kk - środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy tj. do dnia 8 marca 2020 r. godz. 15.10.

Postanowieniem z dnia 12 grudnia 2019 r., w sprawie II Kp 248/19, Sąd Rejonowy w Nisku uwzględnił wniosek Prokuratora Rejonowego w Nisku i zastosował wobec podejrzanego A. M. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy tj. do dnia 8 marca 2020 r., godzina 15:10, powołując się na istnienie przesłanek z art. 249 § 1 kpk w zw. z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk i § 3 kpk.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się podejrzanym A. M. i za pośrednictwem swojego obrońcy adw. R. M. zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w Nisku w całości, zarzucając obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść postanowienia, „a to art. 249 § 1 kpk w zw. z art. 257 kpk, polegającą na wyrażeniu w uzasadnieniu postanowienia błędnego stanowiska w przedmiocie oceny zasadności stosowania tymczasowego aresztowania w kontekście konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania oraz, iż inny środek zapobiegawczy nie będzie wystarczającym dla zabezpieczenia tego toku.” (s. 1 zażalenia).

W konkluzji zażalenia obrońca z urzędu podejrzanego wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia i nie stosowanie żadnych środków zapobiegawczych, ewentualnie zastosowanie wobec podejrzanego środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym (z ewentualną kumulacją tych środków).

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne i, jako takie, na uwzględnienie nie zasługuje.

Przepis art. 257 § 1 kpk wyraża dyrektywę minimalizacji środków zapobiegawczych, stosownie do której tymczasowe aresztowanie powinno być stosowane w ostateczności, gdy inne (wolnościowe) środki zapobiegawcze nie będą w stanie zabezpieczyć prawidłowego toku postępowania karnego. Wymieniony przepis nakłada zatem na sąd stosujący tymczasowe aresztowanie obowiązek rozważenia, czy dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego konieczne jest stosowanie tego środka zapobiegawczego, czy też wystarczający jest inny środek o charakterze wolnościowym. Dopełnienie wymienionego obowiązku zapewnia przepis art. 251 § 3 kpk, nakazujący w uzasadnieniu postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania wyjaśnić, dlaczego nie uznano za wystarczające zastosowanie innego środka zapobiegawczego. Zarzut obrazy art. 257 § 1 kpk nie może być jednak podstawą zażalenia. Wskazany przepis zawiera bowiem ogólną zasadę postępowania, nie nakazuje zaś ani nie zakazuje sądowi konkretnego sposobu procedowania (zob. postanowienie SA we Wrocławiu z 29.10.2008., II AKz 565/08, Legalis 149848). Wykazanie, że w toku postępowania w przedmiocie tymczasowego aresztowania doszło do naruszenia dyrektywy minimalizacji środków zapobiegawczych, wedle której tymczasowe aresztowanie stosowane powinno być jako ultima ratio, wymaga zaś wskazania uchybień konkretnych przepisów służących realizacji tej dyrektywy. Takich uchybień skarżący jednak nie wskazał w zażaleniu, ograniczając się do zarzutu obrazy prawa procesowego, a mianowicie art. 249 § 1 kpk w zw. z art. 257 kpk.

Z przedmiotowego zażalenia wynika, że skarżący zasadniczo nie kwestionuje celowości zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego prowadzonego przeciwko podejrzanemu A. M.. Znajduje to wyraz we wniosku o zastosowanie względem wymienionego podejrzanego „środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym (z ewentualną kumulacją tych środków).” (s. 1 zażalenia). Należy więc przyjąć, że według skarżącego, dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania jest niezasadne, albowiem wystarczającymi środkami dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego będą wskazane wyżej środki wolnościowe. Choć dla porządku należy odnotować odmienne stanowisko skarżącego zawarte w części motywacyjnej zażalenia, kiedy stwierdza z jednej strony, że „Sąd bezzasadnie ustalił zaistnienie przesłanek warunkujących stosowanie jakiegokolwiek środka zapobiegawczego.”, zaś z drugiej strony podnosi, że „Nietrafne są argumenty Sądu, iż tylko tymczasowe aresztowanie może zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania a inne środki zapobiegawcze nie są w stanie tego uczynić.” (s. 2 zażalenia).

W związku z powyższym zauważyć należy, że w ocenie Sądu Rejonowego w Nisku, okoliczności przedmiotowej sprawy czynią realnymi zarówno pozytywną ogólną przesłankę stosowania aresztu, jak i pozytywne przesłanki szczególne:

- 1) duże prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu przestępstw (w rozumieniu art. 249 § 1 kpk – tym bardziej, że podejrzany przyznał się częściowo do popełnienia zarzucanego mu czynu, a jego wyjaśnienia znajdują potwierdzenie w osobowych i rzeczowych źródłach dowodowych wskazanych w części motywacyjnej zaskarżonego postanowienia;
- 2) uzasadnioną obawę ucieczki i ukrywania się przez podejrzanego (w rozumieniu art. 258 § 1 pkt 1 kpk) - wprawdzie podejrzany ma stałe miejsce zamieszkania, jednakże nie ma on stałego zatrudnienia i nadużywa alkoholu;
- 3) uzasadnioną obawę matactwa (w rozumieniu art. 258 § 1 pkt 2 kpk) - podejrzany ma świadomość toczącego się przeciwko niemu postępowania i nieuchronności wymierzenia mu surowej kary, co z kolei uzasadnia przekonanie sądu, że pozostając na wolności może nakłaniać świadków i pokrzywdzoną do składania fałszywych zeznań, zmiany zeznań dotychczas złożonych albo w inny bezprawny sposób utrudniać prowadzone przeciwko niemu postępowania;
- 4) uzasadnioną obawę popełnienia przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu – podejrzany, któremu zarzucono popełnienie umyślnego występku z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i art. 288 § 1 kk, popełnieniem takiego przestępstwa groził pokrzywdzonej T. M. (w rozumieniu art. 258 § 3 kpk).

Powyższe okoliczności zasadniczo nie zostały jednak dostrzeżone przez skarżącego, a tym samym zakwestionowane w zażaleniu, które koncentruje się na zarzucie błędnego stanowiska Sądu Rejonowego „w przedmiocie oceny zasadności stosowania tymczasowego aresztowania w kontekście konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania oraz, iż inny środek zapobiegawczy nie będzie wystarczającym dla zabezpieczenia tego toku.” (s. 1 zażalenia).

Faktem jest, że Sąd Rejonowy nie uzasadnił, dlaczego nie uznał za wystarczające zastosowanie względem A. M. wolnościowego środka zapobiegawczego, lakonicznie stwierdzając jedynie, że zastosowanie środków wolnościowych nie będzie na tyle skuteczne, by zabezpieczyć spokój pokrzywdzonej, a inny łagodniejszy środek zapobiegawczy nie zabezpieczy prawidłowego toku postępowania karnego. Brzmienie zaskarżonego postanowienia daje jednak podstawy do przyjęcia, że kwestia zastosowania alternatywnego środka zapobiegawczego była przedmiotem rozważań Sądu Rejonowego. Wymieniony sąd uznał bowiem, że tymczasowe aresztowanie jest jedynym środkiem pozwalającym na zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania karnego prowadzonego wobec podejrzanego. Zatem, inne środki zapobiegawcze nie spełniają w niniejszej sprawie funkcji zabezpieczającej prawidłowy przebieg postępowania karnego.

Mając powyższe na uwadze, a zwłaszcza uwzględniając intensywność obaw wskazanych w części motywacyjnej zaskarżonego postanowienia, a także w części motywacyjnej wniosku Prokuratora Rejonowego w Nisku, oczywistym jest, że tok postępowania karnego, toczącego się w niniejszej sprawie, musi być na etapie postępowania przygotowawczego skutecznie zabezpieczony i - uwzględniając charakter oraz intensywność opisanych powyżej obaw - tylko tymczasowe aresztowanie podejrzanego A. M. jest w stanie sprostać tym wymogom. Żaden inny środek zapobiegawczy o charakterze nieizolacyjnym nie jest w stanie zapewnić prawidłowego toku prowadzonego postępowania, zwłaszcza jeśli się zwróci uwagę na dotychczasową karalność A. M. za przestępstwa znęcania się nad żoną T. M., któremu obecnie zarzuca się popełnienie m.in. umyślnego występku z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, gdyż w dniu 9 grudnia 2019 r. znajdując się pod wpływem alkoholu po raz kolejny wszczął awanturę, podczas której groził swojej żonie pozbawieniem życia, posługując się dwoma siekierami i uderzając nimi w drzwi prowadzące do pomieszczeń, w których przebywała pokrzywdzona. Jednocześnie w rozmowie z zatrzymanymi go funkcjonariuszami Policji z KPP N. wskazał, że po awanturze z żoną poszedł po siekiery do szopy, wszedł do domu i chciał zabić żonę, bo jak twierdził „miał już jej dość i chciał wszystko załatwić”. Powiedział także, że „woli swoje życie spędzić w zakładzie karnym za zabójstwo żony, podał także, że jeżeli nie zostanie od niej odizolowany to przy najbliższej sposobności zabije żonę. Mówił także, że jego jedynym problemem jest to jak zabić żonę, żeby mu nie uciekła. Z ustalonych dotychczas okoliczności wynika, że pokrzywdzonej w dniu 9 grudnia 2019 r. udało się uniknąć doznania jakiegokolwiek uszczerbku na zdrowiu ze strony podejrzanego, tylko dlatego, że w porę zdążyła odizolować się od agresywnego męża i zamknąć drzwi do swojego pokoju, w które to drzwi podejrzały uderzył siekierą, a następnie wydostać się przez otwarte okno na zewnątrz budynku i wezwać pomoc. Tak więc zgromadzone w aktach sprawy dowody, słusznie stały się podstawą dla przyjęcia przez Sąd Rejonowy, iż tylko izolacja podejrzanego w warunkach tymczasowego aresztowania, może zapobiec popełnieniu przez niego nowego, ciężkiego przestępstwa, w rozumieniu art. 258 § 3 kpk (por. postanowienie SA w Katowicach z 18.07.2018., II AKz 505/18, Legalis 1883416). Zachodzą bowiem wszelkie podstawy dla stwierdzenia, że A. M. jest osobą agresywną, impulsywną, niekontrolującą swoich emocji oraz niebezpieczną dla otoczenia, a przy tym skłonną do podejmowania irracjonalnych zachowań, o czym świadczą m.in. okoliczności popełnienia zarzucanych mu czynów. Nie ulega więc wątpliwości, że stosowanie tymczasowego aresztowania na podstawie art. 258 § 3 kpk nie wynika tylko z obawy pokrzywdzonej przed takim zachowaniem podejrzanego, ale zostało wykazane skonkretyzowanymi źródłami dowodowymi, że uzasadniona jest obawa popełnienia ponownego przestępstwa na szkodę pokrzywdzonej T. M. przez podejrzanego A. M. (por. postanowienie SA w Krakowie z 27.10.2004., II AKz 362/04, Legalis 69973).

A zatem w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia dyspozycji art. 257 kpk, który zawiera tzw. dyrektywę adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej oskarżonego, wyrażającą się w nakazie dokonywania przez sąd oceny potrzeby oraz celowości utrzymywania środka zapobiegawczego, a zwłaszcza tymczasowego aresztowania, oraz – w konsekwencji – uchylenia lub zmiany tego środka w chwili, gdy ustaną przyczyny jego zastosowania (J. Kosonoga, Dyrektywa adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej, Prok. i Pr. 2003/12, s. 64–72; J. Skorupka [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. J. Skorupka, 2016, s. 570). Oczywistym jest przecież, że z punktu widzenia normatywnego i faktycznego, organ procesowy ma obowiązek ciągle kontrolowania zasadności stosowania środka zapobiegawczego i gdy tylko dojdzie do wniosku, że jego utrzymywanie jest nieuzasadnione, jest zobligowany do jego uchylenia lub zmiany. Istnienie w momencie podejmowania decyzji o przedłużeniu tymczasowego aresztowania przesłanek do dalszego stosowania tego najostrejszego środka zapobiegawczego

nie oznacza bowiem zwolnienia sądu od obowiązku ciągłej kontroli zasadności stosowania tego środka (zob. postanowienie SA w Lublinie z 13.05.2009., II AKz 264/09, LEX 513117; wyrok SN z 24.01.2007., II KK 152/06, LEX 249199). Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy wskazać, że przesłanki które legły u podstaw zastosowania wobec podejrzanego A. M. tymczasowego aresztowania nie uległy dezaktualizacji i nadal w sprawie występują – o czym świadczą powyższe rozważania. Jak już wcześniej zauważono, tymczasowego aresztowania nie zastosowano za to, że podejrzany wcześniej postępowanie utrudniał, ale zastosowano dlatego, by oskarżony nie miał szansy podjąć takich zachowań, to jest aby takim jego zrachowaniem zapobiec w toczącym się postępowaniu karnym – zwłaszcza, że w przeszłości w stosunku do podejrzanego stosowane były nieizolacyjnie środki zapobiegawcze, które nie odniosły pożądanego rezultatu. Dlatego też zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania, w rozumieniu art. 249 § 1 kpk, oznacza stworzenie przez organ je prowadzący takich warunków, że postępowanie to przebiega w sposób określony przez ustawę procesową, zmierzając ku osiągnięciu jego celów, ogólnie określonych w art. 2 kpk.

Końcowo należy zauważyć, że nie pojawiły się żadne nowe okoliczności uzasadniające, w świetle treści art. 259 § 1 - 3 kpk, złagodzenie izolacyjnego środka zapobiegawczego z uwagi na sytuację osobistą, rodzinną i zdrowotną podejrzanego A. M.. Brak jest podstaw faktycznych do twierdzenia, że izolacja podejrzanego w warunkach tymczasowego aresztowania stwarza realne zagrożenia dla jego życia i zdrowia. W konsekwencji, zarówno sytuacja osobista, jak i procesowa podejrzanego, nie stanowi poważnego niebezpieczeństwa dla jego zdrowia lub życia (argument z art. 259 § 1 pkt 1 kpk), ani też nie niesie ze sobą wyjątkowo ciężkich skutków dla niego lub jego najbliższej rodziny (argument z art. 259 § 1 pkt 2 kpk). Nie można przy tym zapominać, iż uchylenie tymczasowego aresztowania nie może nastąpić w każdym wypadku wystąpienia skutków niekorzystnych dla aresztowanego lub jego najbliższych, ale tylko wtedy gdy skutki te są wyjątkowo ciężkie, a fakty je uzasadniające są wykazane, przy czym wykazanie ich obciąża stronę, która domaga się ich zastosowania i w konsekwencji to na oskarżonym lub na jego obrońcy ciąży obowiązek przedstawienia i udowodnienia okoliczności w tej materii. Nie jest bowiem rzeczą sądu procedującego w kwestii incydentalnej, a dotyczącej stosowania środków zapobiegawczych, stałe kontrolowanie sytuacji rodzinnej oskarżonego podejrzanego (por. postanowienie SA w Katowicach z 29.02.2012 r., II AKz 123/12, Legalis 486834).

W treści art. 259 § 1 pkt 1 kpk chodzi o taką sytuację, w której charakter schorzenia, na jakie cierpi oskarżony lub rozmiar doznanego przez niego uszkodzenia ciała są tego rodzaju, że – z uwagi na brak środków do odpowiedniej interwencji medycznej w warunkach pozbawienia wolności lub co najmniej znacznego utrudnienia w aplikowaniu zaleconego sposobu leczenia – osiągnięcie rezultatów zapewniających uniknięcie w tych warunkach wskazanego wyżej niebezpieczeństwa nie jest możliwe (zob. postanowienie SN z 21.02.1995 r., WZ 35/95, OSNKW 1995/7–8/52). Chodzi tu o skutki, jakie przebywanie w warunkach aresztu, obowiązujące tam zasady i ograniczenia, mogą wyrzucić na zdrowie i życie oskarżonego, możliwość leczenia oraz zachowania jego zdrowia w niepogorszonym stanie, przy czym art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.) nie może być interpretowany jako ustanawiający generalne zobowiązanie do zwolnienia tymczasowo aresztowanego ze względów zdrowotnych lub przeniesienia go do szpitala publicznego, nawet gdy cierpi na chorobę, która jest szczególnie trudna do leczenia (zob. wyrok ETPC z 24.03.2015., skarga 38510/06, Legalis 1460384). Kierując się powyższymi wskazaniem w orzecznictwie przyjmuje się występowanie analizowanej przeszkody z reguły wówczas, gdy stwierdzono, że oskarżony wymaga specjalistycznego leczenia w związku z poważną chorobą, zwłaszcza wymaga przeprowadzenia poważnego zabiegu operacyjnego. Sama jednak konieczność poddania się leczeniu, nawet specjalistycznemu, nie jest wystarczająca. Zawsze bowiem należy rozważyć możliwość przeprowadzenia tego leczenia w warunkach więziennej służby zdrowia (art. 213 § 1 kkw) lub też w czasie zgody na opuszczenie zakładu karnego, jakiej może udzielić dyrektor jednostki penitencjarnej na wniosek oskarżonego (art. 141a § 1 i 3 kkw). Tymczasem z analizy akt niniejszego postępowania wynika, że podejrzany A. M. ma stały dostęp do opieki medycznej w zakładzie karnym.

Druga z okoliczności odstąpienia od tymczasowego aresztowania polega na spowodowaniu przez pozbawienie wolności wyjątkowo ciężkich skutków, nie tylko przy tym dla oskarżonego, lecz także dla jego najbliższej rodziny (art. 259 § 1 pkt 2 kpk). Wyjątkowo ciężkie skutki izolacji mogą przybrać bardzo różnorodne postacie, a tym samym

ich precyzyjne zdefiniowanie nie jest możliwe. Chodzi przy tym o skutki inne niż związane z życiem lub zdrowiem oskarżonego. Mogą one dotyczyć jego spraw osobistych lub majątkowych. W ramach tej przeszkody mogą jednak zostać uwzględnione wyjątkowo ciężkie skutki izolacji dla życia lub zdrowia najbliższej rodziny oskarżonego. Podobnie jak w przypadku oskarżonego, skutki te mogą dotyczyć także spraw osobistych lub majątkowych członków jego najbliższej rodziny. Wyjątkowo ciężkie skutki dla rodziny to z reguły sytuacja zagrażająca egzystencji tych osób, a nie inne mniej doniosłe trudności emocjonalne czy bytowe (post. SA w Katowicach z 06.02.2008., II AKz 103/08, OSAKat 2008/1/12). W związku z tym trafnie uznaje się, że nie każda uciążliwość wynikająca ze stosowania tymczasowego aresztowania wypełnia znamiona tego przepisu. Naturalne jest, iż tymczasowe aresztowanie łączy się z dolegliwością dla osoby, wobec której jest stosowane, a także jej bliskich, często pogarszając ich sytuację materialną. Powyższe nie może być jednak uznane jako stanowiące wyjątkowe ciężkie skutki dla oskarżonego lub jego bliskich, dopóki nie zagraża to ich egzystencji (zob. postanowienie SA w Katowicach z 16.01.2008., II AKz 33/08, OSAKat 2008/1/11).

W świetle całokształtu naprowadzonych wyżej okoliczności i ustaleń Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu utrzymał w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Nisku o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego A. M. w postępowaniu przygotowawczym na okres trzech miesięcy - stosownie do uregulowań zawartych w art. 127b kpk i art. 127c kpk. Jest to okres adekwatny i wystarczający do przeprowadzenia kolejnych czynności procesowych na etapie postępowania przygotowawczego, które są niezbędne do osiągnięcia celów postępowania karnego.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji niniejszego postanowienia.